

Pakket 13d Botanische hooilandrand

Doel

Botanische graslanden zijn niet alleen belangrijk vanwege hun botanisch waarde, ze zijn ook voor de fauna van belang. Het gaat vaak om typisch 'ouderwets' grasland met een wat pollige structuur en verspreid voorkomende kruiden. De aanwezige kruiden zijn een voedselbron voor dieren: de aanwezige nectar trekt insecten aan die op hun beurt voedsel vormen voor diverse boerenlandvogels.

Elke plantensoort heeft een eigen bloeiperiode. Door een grote verscheidenheid aan kruiden te realiseren, draag je bij aan een zo lang mogelijke 'bloeiboog': een periode waarin kruiden tot bloei komen en met hun nectar insecten aantrekken.

Randen langs opgaande landschapselementen zijn een waardevolle combinatie, met name aan de zonzijde van het landschapselement. Daarom hanteren we in leefgebied Dooradering, Open Akker en Categorie Klimaat de voorwaarde dat randen altijd grenzen aan een landschapselement en/of onderdeel uitmaken van een beheermozaïek (zie ook hoofdstuk 5 van onze Beheerstrategie 2023-2028). Als de rand alleen binnen Categorie Water valt, geldt deze voorwaarde niet.

Startbeheer (13d.14.02 en 13d.14.04)

Wanneer u net start met botanisch beheer, bestaat de perceelsrand vaak nog volledig uit Engels raaigras of een mix van diverse grassen. De perceelsrand is dan nog erg voedselrijk, met een hoge gewasproductie. Door te maaien, het maaisel af te voeren en niet te bemesten verschaalt de rand, waardoor de gewasproductie daalt en de kruidenrijkdom toeneemt. Dit pakket richt zich specifiek op perceelsranden waar net gestart wordt met de ontwikkeling van een botanische hooilandrand.

Doorbreken dominantstadium (13d.14.03 en 13d.14.05)

Wanneer u al enige tijd bezig bent met botanisch beheer, kunt u in een dominantstadium van een of meer grassen komen. Afhankelijk van de bodemsoort bestaat de grasmat dan voor meer dan de helft uit gestreepte witbol, grote vossenstaart of glanshaver. De vegetatie blijft dan vrij kruidenarm en de soorten zijn vrij algemeen. Dit stadium kan relatief eenvoudig doorbroken worden door twee tot drie jaar op de juiste momenten in het jaar te maaien.

Instapeisen

- 13d en 13d.14.01: In de rand zijn in de periode van 1 april tot 1 oktober in een representatief plot van 5 x 5 meter (25 m²) minimaal de volgende aantallen inheemse grassen en kruiden aanwezig:
  - Zandgrond: 20 soorten;
  - Klei of veen: 15 soorten.
- De rand is minimaal 3 en maximaal 9 meter breed;
- De rand ligt aan de buitenkant van het perceel;
- Dooradering en Open Akker: Randen hierin moeten altijd grenzen aan een landschapselement en/of onderdeel uitmaken van een beheermozaïek voor doelsoorten. Daarbij ligt het botanisch beheer zoveel mogelijk op de zonzijde en nooit alleen op de noordkant;
- Categorie Water (13d.14.01, 13d.14.04 en 13d.14.05): Randen binnen Categorie Water moeten grenzen aan een waterloop en hoeven niet te grenzen aan een landschapselement.

Specifieke pakketvoorwaarden 13d en 13d.14.01

1. U maait het grasland jaarlijks minimaal één keer en voert het maaisel af;
2. De eerste maaibeurt vindt plaats ná 15 juni en vóór 1 oktober waarbij het gras op het perceel voor het grootste deel kort de winter ingaat.

Specifieke pakketvoorwaarden 13d.14.02 en 13d.14.04 - startbeheer

1. U maait het grasland jaarlijks drie keer en voert het maaisel af;
2. De eerste maaibeurt vindt plaats wanneer het gras in de aar schiet, maar uiterlijk 15 mei;
3. U zorgt dat het gras kort de winter ingaat.

Specifieke pakketvoorwaarden 13d.14.03 en 13d.14.05 - doorbreken dominantstadium

1. U maait het grasland jaarlijks twee keer en voert het maaisel af;
2. De eerste maaibeurt vindt plaats in de tweede helft van mei;
3. De tweede maaibeurt vindt plaats in augustus of september;
4. U zorgt dat het gras kort de winter in gaat.

Pakketvoorwaarden algemeen

1. Bloten en klepelen is niet toegestaan;
2. Gebruik van chemische onkruidbestrijding:
  - a. Dooradering/Open Akker/Klimaat (13d): niet toegestaan, m.u.v. pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, ridderzuring, Jacobs kruiskruid en brandnetel op maximaal 10% van de beheereenheid;
  - b. Categorie Water (13d.14.01, 13d.14.04 en 13d.14.05): in het geheel niet toegestaan.
3. Beweiding is gedurende het hele jaar niet toegestaan;
4. Bemesting is niet toegestaan;
5. Bekalken met een traag werkende kalksoort (Dologran, zeewier- of schelpenkalk) in kleine hoeveelheden per jaar is toegestaan om verzuring tegen te gaan;
6. Het grasland mag niet worden gescheurd, gefreesd of heringezaaid;
7. Werkzaamheden zijn alleen toegestaan bij daglicht.

Pakketvariant		Vergoeding / ha
13d	Botanische hooilandrand – Dooradering + Open Akker	€ 1.700
13d.14.01	Botanische hooilandrand langs waterlopen - Categorie Water	€ 1.700
13d.14.02	Botanisch hooilandrand, startbeheer - Dooradering + Open Akker	€ 1.250
13d.14.03	Botanisch hooilandrand, doorbreken dominantstadium - Dooradering + Open Akker	€ 1.450
13d.14.04	Botanische hooilandrand langs waterlopen, startbeheer - Categorie Water	€ 1.250
13d.14.05	Botanische hooilandrand langs waterlopen, doorbreken dominantstadium - Categorie Water	€ 1.450

Voorheen moest ik 4 indicatorsoorten hebben, waarom nu 15 of 20 soorten per 25 m²?

In de ANLb-periode 2016-2022 stond in de pakketvoorwaarden dat op het perceel in een willekeurig gekozen plek minimaal 4 soorten kruiden moesten voorkomen die op een indicatorsoortenlijst stonden. Deze kruiden zijn een indicator dat het perceel niet bemest werd, en vormen geen goede graadmeter voor de kruidenrijkdom van een perceel. Alleen de soorten op die specifieke lijst telden mee, dat vraagt dat deelnemers alle soorten moeten kunnen herkennen.

Voor de komende ANLb-periode laten we die specifieke kritische lijst los. Het aantal gaat van 4 naar 15 of 20, maar nu tellen alle inheemse soorten mee: alle kruiden en grassen, dus ook een soort als witte klaver telt mee. Op naam brengen hoeft niet, in een vlak van 5 x 5 meter moet je wel minimaal 15 of 20 verschillende soorten grassen en kruiden kunnen vinden.

Waarom is maaien pas na 15 juni toegestaan?

Doel hiervan is ervoor te zorgen dat de kruiden in de rand zaad kunnen zetten en tot bloei komen. Dit zorgt voor vergroten van de kruidenrijkdom en meer insecten.

Waarom is bloten en klepelen niet toegestaan?

Door percelen met beweiding niet te bloten, blijven de 'eilandjes' met langer gras behouden. Ook deze leveren een biodiversiteitswaarde doordat hier weer andere kruiden groeien en beschutting voor fauna biedt. Daarbij zorgen bloten en klepelen ervoor dat het gras zo klein wordt geslagen, dat het niet goed af te voeren is en daarmee bemesting van het perceel ontstaat.

Waarom alleen bij daglicht maaien?

Als u in het donker maait, hebben kuikens, reekalfjes en andere fauna in uw weiland onvoldoende gelegenheid een veilige plek te zoeken.